

GWEINIDOGION CYMRU

Diwygiad (Rhif 2) Cynllun Traffordd yr M4 (Cyffordd 23 (Man i'r Dwyrain o Fagwyr) i Fan i'r Gorllewin o Gyffordd 29 (Cas-bach) a Ffyrdd Cysylltu) a Thraffordd yr M48 (Cyffordd 23 (Man i'r Dwyrain o Fagwyr) Ffordd Gysylltu) 201-

DATGANIAD ESBONIADOL

1 CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae Gweinidogion Cymru yn gyfrifol am ffyrdd arbennig (gan gynnwys traffyrdd) a chefnffyrdd yng Nghymru. Yn ogystal â gwasanaethu cymunedau lleol, mae'r M4 o amgylch Casnewydd yn strategol bwysig ar lefel ranbarthol, genedlaethol a rhyngwladol, gan gysylltu de a gorllewin Cymru i dde-orllewin Lloegr, ac mae'n ffurfio rhan o lwybrau strategol i Iwerddon, Canolbarth Lloegr, de-ddwyrain Lloegr ac ymhellach i gyfandir Ewrop (y Rhwydwaith Trafnidiaeth Traws-Ewropeaidd).
- 1.2 Cyhoeddodd Gweinidogion Cymru gynigion drafft ar 10 Mawrth 2016 ar gyfer rhan newydd o draffordd i'r de o Gasnewydd, ochr yn ochr â mesurau ategol.
- 1.3 Mae'r cynigion a gyhoeddwyd ar gyfer prosiect Coridor yr M4 o amgylch Casnewydd (y cyfeirir ato fel 'y Cynllun') fel a ganlyn:
- a) Gorchymyn Cynllun drafft i ddarparu hyd newydd o draffordd ddeuol 3 lôn rhwng Magwyr a Chas-bach i'r de o Gasnewydd, ei ffyrdd ymuno/ymadael newydd a ffyrdd cysylltu. Mae hefyd yn darparu ar gyfer pontydd sy'n mynd dros ddyfrffyrdd mordwyadwy;
 - b) Gorchymyn Amrywio Cynllun drafft i ddileu'r dosbarthiad ffordd arbennig o hydoedd amrywiol o draffordd yr M4 rhwng Magwyr a Chas-bach a thraffordd yr A48(M) rhwng Cas-bach a Llaneirwg. Er na fyddai'r ffyrdd hyn yn draffyrdd mwyach, byddent yn parhau i fod yn gefnffyrdd;
 - c) Gorchymyn Llinell drafft i ddarparu ar gyfer yr hydoedd newydd o gefnffyrdd sy'n ofynnol ar gyfer y Cynllun;
 - ch) Gorchymyn Ffyrdd Ochr drafft i gau, gwella neu newid rhai hydoedd o ffyrdd, llwybrau troed, llwybrau beicio, cilffyrdd, llwybrau ceffylau a ffyrdd mynediad preifat presennol, er mwyn adeiladu priffyrdd newydd a darparu ffyrdd mynediad preifat newydd;
 - d) Gorchymyn Prynu Gorfodol drafft (CPO drafft), sy'n darparu ar gyfer caffael yr holl dir a hawliau sy'n angenrheidiol ar gyfer adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r draffordd newydd a'r gefnffordd newydd a'u cynigion ffyrdd ochr cysylltiedig; a
 - dd) Tystysgrifau adran 19 drafft, sy'n darparu ar gyfer disodli Tir Comin a rhandiroedd a dileu hawliau presennol.

- 1.4 Paratowyd Datganiad Amgylcheddol a Datganiad i Lywio Aseiad Priodol o effeithiau tebygol posibl y Cynllun mewn cysylltiad â'r Gorchmynion drafft uchod ar 10 Mawrth 2016.
- 1.5 Yn dilyn datblygu'r Cynllun ymhellach, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru gynigion Atodol drafft ar 5 Medi 2016 a oedd yn cynnwys:
- a) Cynllun Atodol drafft i alluogi cau dyfroedd mordwyadwy Afon Ebwy ac Afon Wysg wrth i'r adeileddau newydd ar gyfer cludo'r draffordd arfaethedig gael eu hadeiladu.
 - b) CPO Atodol drafft sy'n darparu ar gyfer caffael yr holl dir a hawliau sy'n ofynnol ar gyfer adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r cynigion diwygiedig yn Lôn Bencroft ger Rogiet, a gosodiad diwygiedig yr ollyngfa i Ardaloedd Trin Dŵr 12b.
- 1.6 Paratowyd Datganiad Amgylcheddol Atodol ynglŷn ag effeithiau tebygol posibl y Cynllun Atodol drafft a'r CPO mewn cysylltiad â'r Gorchmynion Atodol drafft uchod ac fe'i cyhoeddwyd ar 5 Medi 2016.
- 1.7 Yn dilyn datblygu'r Cynllun ymhellach, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Gynllun Diwygio (Gorchymyn) drafft i fynd i'r afael â'r canlynol:
- a) cynnig Gweinidogion Cymru i godi uchder Croesfan yr Afon Wysg.
- 1.8 Yn dilyn datblygu'r Cynllun ymhellach, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru gynigion Atodol ar 21 Mawrth 2017 i fynd i'r afael â'r canlynol:
- a) Cynllun Atodol drafft (Rhif 2) i alluogi cau Junction Cut dros dro, sy'n cysylltu Doc y Gogledd a Doc y De ym Mhorthladd Casnewydd, wrth i'r adeileddau newydd ar gyfer cludo'r draffordd arfaethedig gael eu hadeiladu.
 - b) Cynllun Atodol drafft (Rhif 2) i alluogi adeiladu ffordd ymadael newydd tua'r dwyrain ym Magwyr.
 - c) CPO Atodol (Rhif 2) drafft sy'n darparu ar gyfer caffael yr holl dir a hawliau sy'n angenrheidiol i adeiladu, gweithredu a chynnal a chadw'r ffordd ymadael newydd tua'r dwyrain ym Magwyr.
- 1.9 Paratowyd Datganiad Amgylcheddol Atodol (Mawrth 2017) ynglŷn ag effeithiau tebygol posibl y Cynllun Atodol (Rhif 2) a'r CPO Atodol (Rhif 2) drafft mewn cysylltiad â'r Gorchmynion Atodol drafft uchod ac fe'i cyhoeddwyd ar 21 Mawrth 2017.
- 1.10 Yn dilyn datblygu'r Cynllun ymhellach, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru CPO drafft Atodol (Rhif 3) ar 25 Mai 2017 i fynd i'r afael a'r canlynol:
- a) caffael yr holl dir a hawliau i adeiladu estyniad newydd i'r cei ym Mhorthladd Casnewydd ar gyfer adeiladu gweithfeydd lliniau'r effaith ar Groesfan y Wysg.

- 1.11 Paratowyd Datganiad Amgylcheddol Atodol (Mai 2017) ynglŷn ag effeithiau tebygol posibl y CPO drafft Atodol (Rhif 3) drafft mewn cysylltiad â'r CPO drafft Atodol (Rhif 3) ac fe'i cyhoeddwyd ar 25 Mai 2017
- 1.12 Yn dilyn datblygu'r cynllun ymhellch, mae Llywodraeth Cymru yn cynnig cyhoeddi Diwygiad (Rhif 2) i'r Gorchymyn Cynllun draft. Mae angen hyn i fynd i'r afael a'r canlynol:
- 1.13 Fel rhan o'r Mesurau Lliniaru'r Effaithiau as Groesfan y Wysg, mae Llywodraeth Cymru yn cynning cyfyngu'r dyfrffordd mordwyadwy a elwir y Junction Cut o fewn Dociau Casnewydd. Diben y datganiad hwn yw:
- a) Disgrifio elfennau penodol y Cynllun arfaethedig sy'n ddarostyngedig i Ddiwygiad (Rhif 2) y Cynllun;
 - b) Esbonio'r rhesymau dros gynhyrchu Diwygiad (Rhif 2) y Cynllun; ac
 - c) Esbonio'r gweithdrefnau statudol y mae'n rhaid eu cwblhau cyn y gall y gwaith adeiladu ddechrau.

2 CEFNDIR Y CYNLLUN A'R ANGEN AMDANO

- 2.1 Rhoddir cefndir y Cynllun a'r angen amdano yn y Datganiad Esboniadol fel y'i cyhoeddwyd yn y drafft ar 10 Mawrth 2016.

3 CYD-DESTUN POLISI

- 3.1 Rhoddir y Cyd-destun Polisi yn y Datganiad Esboniadol fel y'i cyhoeddwyd yn y drafft ar 10 Mawrth 2016.

4 AMODAU PRESENNOL

- 4.1 Rhoddir disgrifiad o'r amodau presennol yn y Datganiad Esboniadol fel y'i cyhoeddwyd yn y drafft ar 10 Mawrth 2016.

5 YMGYNGHORIADAU

- 5.1 Amlinellwyd crynodeb o ymgynghoriadau a gynhaliwyd yn arwain at gyhoeddi'r Gorchmynion drafft yn y Datganiad Esboniadol fel y'i cyhoeddwyd ar 10 Mawrth 2016. Ymgysylltwyd ymhellach â rhanddeiliaid a phartïon â buddiant ers cyhoeddi'r Gorchmynion drafft.
- 5.2 Ymgynghorwyd â'r cyhoedd ynglŷn â'r cynigion yn ystod cyfres o Arddangosfeydd Gorchmynion Statudol yn ystod mis Mawrth 2016, a ategwyd gan gyfryngau gan gynnwys cylchlythyrau, hysbysebu ar y radio a gwefan y Cynllun.
- 5.3 Ymgynghorwyd â rhanddeiliaid perthnasol ers cyhoeddi'r Gorchmynion drafft ym mis Mawrth 2016 trwy gyfarfodydd a gohebiaeth. Mae ymgynghoriadau ag Associated British Ports (ABP) yn parhau.
- 5.4 Mae Ymchwiliad Lleol Cyhoeddus ynglŷn â'r Cynllun arfaethedig yn cael ei gynnal ar hyn o bryd. Mi fydd yr Ymchwiliad Lleol Cyhoeddus yn ail-ddechrau ar 19 Medi ar ol toriad yr haf. Bydd y Diwygiad (Rhif 2) i'r Cynllun drafft yn cael ei gyflwyno i'r Arolygydd a'i ystyried fel rhan o'r Ymchwiliad hwnnw.

6 NODAU AC AMCANION

- 6.1 Disgrifir y Nodau a'r Amcanion yn y Datganiad Esboniadol fel y'i cyhoeddwyd yn y drafft ar 10 Mawrth 2016.

7 Y CYNLLUN ARFAETHEDIG

- 7.1 Amlinellwyd disgrifiad o'r Cynllun arfaethedig yn y Datganiad Esboniadol fel y'i cyhoeddwyd ar 10 Mawrth 2016.

8 DISGRIFIAD O'R CYNIGION A GYNHWYSIR YN DIWYGIAD (RHIF 2) Y CYNLLUN DRAFFT

- 8.1 Amlinellwyd cynlluniau Llywodraeth Cymru i adeiladu gweithfeydd lliniau'r effaith ar Groesfan y Wysg o fewn Gorchymyn Prynu Gorfodol Atodol (Rhif 3), a gyhoeddwyd ym mis Mai 2017. Mi fydd y mesurau amddiffyn pont yma yn lliniaru'r risg o longau yn gwrthdaro Croesfan y Wysg.
- 8.2 Yn wreiddiol, roedd y cynigion mesurau amddiffyn pont yn cynnwys adeiladu estyniad i'r cei i'r de ac i'r gogledd o'r Junction Cut. Roedd Ceblau Atal Llongau hefyd wedi eu cynnig i bob ochr o'r Junction Cut, a fyddai wedi lliniaru'r effeithiau o long yn gwrthdaro Croesfan yr Afon Wysg ymhellach.
- 8.3 Yn dilyn ymgynghoriadau pellach gydag ABP, mae cynigion y Mesurau Amddiffyn y Bont wedi newid. Mae Diwygiad (Rhif 2) Cynllun draft yn deillio o'r newidiadau yma.
- 8.4 Mae'r cynllun sydd nawr yn cael ei gynnig yn cynnwys estyniad i'r cei i'r de i'r Junction Cut yn unig. Mi fydd y cei de-ddwyreiniol hefyd yn cael estyniad i'r gorllewin, i fewn i'r Junction Cut, a fydd yn cyfyngu'r dyfrffordd morduradwy o 19.5 metr i isafbwynt o 11 metr. Mi fydd y lleihad yma mewn lled yn atal llongau o maint penodol i deithio rhwng Doc y De a Doc y Gogledd, ac felly'n amddiffyn Croesfan yr Afon Wysg o gael ei wrthdaro gan longau.
- 8.5 Mae asesiad risg yn cael ei baratoi ar hyn o bryd i asesu os all lled y dyfrffordd morduradwy, sydd ei angen i lliniaru'r risg o llongau'n gwrthdaro a'r bont, gynyddu o 11 metr. Mi fydd unrhyw benderfyniad i gynyddu lled isaf y Junction Cut ei wneud gyda cytundeb Associated British Ports (ABP).

9 PWERAU I ADEILADU'R CYNLLUN

- 9.1 Mae'r Cynllun arfaethedig, y Cynllun Atodol, Diwygiad y Cynllun, Chynllun Atodol (Rhif 2), a Diwygiad (Rhif 2) y Cynllun yn cael eu hyrwyddo a byddent yn cael eu hadeiladu gan ddefnyddio pwerau Gweinidogion Cymru fel yr Awdurdod Priffyrdd yn unol â Deddf Priffyrdd 1980, a drosglwyddwyd iddynt trwy gyfrwng Gorchymyn (Trosglwyddo Swyddogaethau) Cynlluniad Cenedlaethol Cymru 1999 a Deddf Llywodraeth Cymru 2006 ac a ddirprwywyd i'r Gweinidog perthnasol yn y Cynulliad.
- 9.2 Byddai'r pwerau i adeiladu'r rhan newydd arfaethedig o draffordd, rhannau o gefnffordd ac aiddosbarthu rhannau o'r M4 a'r A48(M)

bresennol yn cael eu sicrhau trwy'r Gorchmynion statudol, a restrir isod, a gyhoeddwyd ar ffurf ddrafft ar 10 Mawrth 2016:

- a) Cynllun Traffordd yr M4 (Cyffordd 23 (Man i'r Dwyrain o Fagwyr) i Fan i'r Gorllewin o Gyffordd 29 (Cas-bach) a Ffyrdd Cysylltu) a Thraffordd yr M48 (Cyffordd 23 (Man i'r Dwyrain o Fagwyr) Ffordd Gysylltu) 201-
 - b) Gorchymyn Cefnffordd Llundain i Abergwaun (Man i'r Dwyrain o Fagwyr i Gas-bach) 201-
 - c) Cynllun (Amrywio Cynlluniau Amrywiol) Traffordd yr M4 (Man i'r Gorllewin o Fagwyr i Fan i'r Dwyrain o Gas-bach) a Thraffordd yr A48(M) (Man i'r Gorllewin o Gas-bach i Laneirwg) 201-
- 9.3 Byddai'r pŵer i gau, newid a gwella priffyrdd, cilffyrdd cyfyngedig, llwybrau ceffylau, llwybrau troed a ffyrdd mynediad preifat yn cael ei sicrhau trwy'r Gorchymyn Ffyrdd Ochr, a gyhoeddwyd hefyd ar ffurf ddrafft ar 10 Mawrth 2016.
- a) Gorchymyn (Ffyrdd Ochr) Traffordd yr M4 (Cyffordd 23 (Man i'r Dwyrain o Fagwyr) i Fan i'r Gorllewin o Gyffordd 29 (Cas-bach) a Ffyrdd Cysylltu) a Thraffordd yr M48 (Cyffordd 23 (Man i'r Dwyrain o Fagwyr) Ffordd Gysylltu) a Chefnffordd Llundain i Abergwaun (Man i'r Dwyrain o Fagwyr i Gas-bach) 201-
- 9.4 Cyhoeddwyd CPO drafft ar 24 Mawrth 2016. Cyhoeddwyd CPO Atodol drafft ar 5 Medi 2016. Cyhoeddwyd CPO Atodol drafft (Rhif 2) ar 5 Medi 2017. Cyhoeddwyd CPO Atodol drafft (Rhif 3) ar 21 Mawrth 2017. Mi fydd CPO Atodol drafft (Rhif 4) yn cael ei gyhoeddi i gaffael yr holl dir a hawliau i weithredu'r manylio o fewn y Diwygiad (Rhif 2) i'r Cynllun. Os cânt eu gweithredu, byddent yn galluogi Gweinidogion Cymru i gaffael yr holl dir a hawliau dros y tir sy'n angenrheidiol i adeiladu a chynnal a chadw'r cynigion.
- 9.5 Wrth lunio'r cynigion, rhoddwyd ystyriaeth i amharu ar hawliau'r holl rai hynny sydd â buddiant yn nhiroedd y Gorchymyn ac y byddai'r Cynllun yn effeithio arnynt fel arall.

10 MANNAU ADNEUO

- 10.1 Gellir gweld copiâu o'r Diwygiad (Rhif 2) i'r Cynllun drafft ynghyd â'r CPO Atodol (Rhif 4) drafft, y Datganiad Amgylcheddol Atodol (Rhif 5), y Cynlluniau a'r Gorchmynion drafft cyhoeddedig, y Datganiad Amgylcheddol, a gwybodaeth ategol arall, yn rhad ac am ddim yn ystod oriau gwaith arferol yn unrhyw un o'r manau adneuo canlynol:

Y Gangen Orchmynion, Trafnidiaeth,
Adran yr Economi a'r Seilwaith,
Llywodraeth Cymru,
Parc Cathays,
Caerdydd,

CF10 3NQ.

Cyngor Dinas Casnewydd,
Y Ganolfan Ddinesig,
Heol Godfrey,
Casnewydd,
NP20 4UR.

Cyngor Sir Fynwy,
Neuadd y Sir,
Rhadyr,
Brynbuga,
NP15 1GA.

Cyngor Sir Fynwy,
Tŷ Arloesedd,
Parc Busnes Cymru 1,
Magwyr,
Sir Fynwy,
NP26 3DG.

Llyfrgell Ganolog Casnewydd,
Sgwâr John Frost,
Casnewydd,
NP20 1PA.

- 10.2 Gellir cael copïau ychwanegol o'r wybodaeth gyhoeddedig gan Lywodraeth Cymru. Gall yr holl ddogfennau cyhoeddedig am y cynllun eu gweld ar wefan yr Ymchwiliad Lleol Cyhoeddus – <http://M4-NEWPORT.PERSONA-PI.COM/INQUIRY-DOCUMENTS>

11 CYFLWYNO GWRTHWYNEBIADAU I DDIWYGIAD (RHIF 2) Y CYNLLUN DDRAFFT

- 11.1 Cyhoeddir Diwygiad (Rhif 2) y Cynllun ar ffurf ddrafft ac mae'n rhoi cyfle i unrhyw unigolyn neu sefydliad ei wrthwynebu neu ei gefnogi.

- 11.2 Caiff unrhyw un sy'n dymuno cefnogi neu wrthwynebu wneud hynny trwy ysgrifennu i'r cyfeiriad canlynol:

Y Gangen Orchmynion, Trafnidiaeth,
Adran yr Economi a'r Seilwaith
Llywodraeth Cymru,
Parc Cathays,
Caerdydd, CF10 3NQ.

- 11.3 Os hoffech wrthwynebu neu gefnogi, bydd eich gohebiaeth yn cael ei hystyried gan Dîm y Prosiect ac mae'n bosibl y bydd angen i ni ymgynghori â phobl a sefydliadau y tu allan i Lywodraeth Cymru. Yn rhan o'r broses o ymgynghori â'r bobl a'r sefydliadau eraill hyn, mae'n bosibl y

byddwn yn trosglwyddo gwybodaeth iddynt, gan gynnwys gwybodaeth a roesoch i ni a'ch data personol. Fodd bynnag, byddwn yn datgelu eich manylion personol dim ond pan fydd hynny'n angenrheidiol er mwyn i ni allu ymdrin â'r materion a godwyd gennych.

- 11.4 Bydd y Cynllun arfaethedig yn destun Ymchwiliad Lleol Cyhoeddus. Bydd copi o'r holl ohebiaeth yn cael ei roi i Arolygydd yr Ymchwiliad, a bydd yn cael ei gadw yn Llyfrgell yr Ymchwiliad ac ar gael i'r cyhoedd.
- 11.5 Dylai unrhyw wrthwynebiadau neu gefnogaeth a gyflwynir gyrraedd erbyn 26 Medi 2017 fan bellaf.

12 Y BROSES BENDERFYNU

- 12.1 Yn rhan o'r broses gyfreithiol, byddai Gweinidogion Cymru yn ystyried yr holl ymatebion i Ddiwygiad (Rhif 2) y Cynllun ac fel arfer yn penderfynu p'un a ddylent gael eu hystyried gan Ymchwiliad Lleol Cyhoeddus. Gan fod Ymchwiliad Lleol Cyhoeddus i ystyried yr holl ymatebion i'r Cynlluniau a'r Gorchmynion drafft a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2016 eisoes wedi dechrau, maent wedi penderfynu y bydd yr holl ymatebion i Ddiwygiad (Rhif 2) y Cynllun yn cael eu hystyried yn yr Ymchwiliad hwnnw hefyd.
- 12.2 Yna, byddai Gweinidogion Cymru yn penderfynu p'un ai symud ymlaen i weithredu'r Cynlluniau, y Gorchmynion, y Gorchmynion Prynu Gorfodol cysylltiedig, a'r Cynlluniau Atodol ar ôl ystyried canfyddiadau ac argymhellion yr Arolygydd annibynnol.
- 12.3 Pe byddai'r Cynlluniau a'r Gorchmynion drafft yn cael eu gweithredu a'r Cynllun arfaethedig yn symud ymlaen i'r cam adeiladu, byddai Gweinidogion Cymru, trwy eu hasiant prisio, yn cychwyn trafodaethau â'r holl dirfeddianwyr yr effeithir arnynt ynglŷn ag iawndal ar gyfer y tir a'r hawliau sy'n angenrheidiol a, lle y bo'n briodol, cynnal gwaith hwylustod ar eu tir a gadwyd i liniaru effaith y Cynllun.